

nabijheid had die hem op verkeerde gedachten bracht?"

Brilleman werkte samen met een Joegoslaaf, ene Alexander Marianovic.

Daisha Bol schrijft de naam van Alexander Marianovic op een stukje papier. Ze wrijft er met haar vinger over en kijkt op alsof haar dingen duidelijk worden: "Hij heeft een verkeerde invloed gehad op André. Deze man heeft een hart van steen. Hij kon vreugde scheppen in het geestelijk tergen van mensen. Het idee om Bruinsma's opdracht te weigeren kwam van hem."

KLAAS BRUINSMA (1953 - 1991)

"Mabel Wisse Smit was een spel voor hem"

maar zwak gehouden dan was het sneller gegaan."

We leggen een foto van Klaas Bruinsma naast die van Brilleman; de Dominee breed lachend aan het roer van een zeiljacht. Is dit de man naar wiens pijpen Brilleman danste? Wiens marionet hij was? Daisha schrijft Bruinsma's geboortedatum op en wrijft er met haar vinger over. Langzaam. In opperste concentratie; ogen gesloten. Dan klinkt er medelijden in haar stem: "Oh, dit is een eenzame man. Echt een einzelgänger. Nee, hij manipuleerde André niet. Volgens mij hadden ze juist een goed contact. Ze schelen niet veel qua leeftijd, maar ze hadden een vader-zoonrelatie. Deze man is veel intelligenter dan Brilleman. André keek tegen hem op."

Men denkt dat Klaas Bruinsma André Brilleman heeft laten vermoorden.

"Daar geloof ik niets van. Brilleman was Bruinsma's protégé. Ik zie veel afgunst rond de persoon van Brilleman omdat hij bij Bruinsma een bevoorrechte positie had. Ik voel dat Bruinsma was ontredderd door de dood van Brilleman. Daarna is hij kil geworden."

Brilleman had een liquidatieopdracht van Bruinsma niet uitgevoerd en daarover gelogen. Zelfs een nepfoto met ketchup gemaakt. Men denkt dat Bruinsma hem daarom heeft laten vermoorden.

"Nee. André Brilleman was geen man om een opdracht van Klaas te weigeren. Kan het zijn dat hij iemand in zijn

Daisha wrijft opnieuw over de geboortedatum van Klaas Bruinsma. Ze kucht en zegt: "Dit is een man die zich nooit echt begrepen heeft gevoeld. Hij kon moeilijk dingen afstaan. Wat van hem was, was van hem. Als hij ergens zijn oog op had laten vallen, dat kan ook een zakelijk project zijn, moest je daar niet aankomen. Dat kon hij niet hebben. Weet je wat heel raar is? Dat hij met faalangst geboren is. Ik voel dat hij in zijn jeugd geleden heeft onder een minderwaardigheidscomplex en dat heeft hij op een gegeven moment gecompenseerd met een meerderwaardigheidscomplex. Klaas had een heel creatieve geest. Hij wist als een slang overal doorheen en tussendoor te komen. Als je hem met iets confronteerde, verzong hij ter plekke een totaal plausibele verklaring die alle wind uit je zeilen nam. Daarin was hij een meester."

Kun je teruggaan naar het moment dat hij werd vermoord, 27 juni 1991?

Daisha schrijft de datum op en wrijft eroverheen. Even is het stil en dan zegt ze, alsof ze naar iets kijkt waarvan ze onder de indruk is: "Oh, hij is kwaad geworden."

Daisha stopt met praten, kucht en neemt een slokje van haar thee. "Klaas was een man die best mild was, sociaal, maar je moest hem niet kwaad maken." Ze stopt weer met praten en kucht, harder deze keer. "Mijn keel wordt dichtgeknepen. Het is heftig geweest. Iemand die hem dierbaar was, heeft hem ont-

zettend belazerd. Ik voel alleen een allesverzengende woede en ook ongelof. Hij kon niet geloven dat diegene hem kwaad zou doen."

Martin Hoogland is veroordeeld voor de moord op Klaas Bruinsma.

"Daar had hij het nooit van verwacht. Hij heeft het niet zien aankomen. Compleet onbegrip."

Maar hoe ging het dan? Wie was boos op wie?

"Klaas sprong als eerste uit zijn vel. En Klaas kon heel vernietigend zijn. Hij was op zo'n moment een vulkaan die alles kapot kon maken. Ook een vriendschap die al heel lang duurt. Hij maakte het wel weer goed later, als hij de kans kreeg. Martin Hoogland vermoordde Klaas Bruinsma uit angst. Hij dacht: voordat ik eraan ga, ga jij eraan."

Zie je een vrouw in het leven van Klaas?

"Er zijn meerdere vrouwen in zijn leven geweest." Daisha stopt met praten en grinnikt alsof ze blij is dat ze bij een luchtiger element uit het leven van de Dominee is aangeland.

"Klaas nam het niet zo nauw met de vrouwen. Hij was nogal gauw gepassioneerd. Snel verkocht. Eigenlijk was het een soort hebzucht. Als ze bij een andere man hoorde, was het spel eigenlijk alleen maar leuker. Hij was een jager. En een verzamelaar. Hij was niet slecht voor zijn vrouwen. Maar hij hield er ook niet echt van."

Je hebt natuurlijk wel meegekregen dat Klaas Bruinsma met Mabel Wisse Smit is geweest, onze prinses.

"Ja, dat heb ik meegekregen."

Is ze belangrijk voor hem geweest?

"Ik denk het eerlijk gezegd niet. Het was voor hem spel, niet echt. Het rare is dat hij ontzettend van zijn moeder heeft gehouden en dat was het dan wat de vrouwen betrof."

Heeft hij mensen laten vermoorden?

"Hij deed het niet zelf. Niet dat hij daar te laf voor was, maar hij wilde het niet zien gebeuren omdat hij dan met een beladen geest moest leven. Maar als mensen hem belogen of bedrogen kon hij er soms wel opdracht toe geven. En dan had hij er ook geen spijt van."

Hoe is het nu met hem?

"Waar Klaas heel erg voor vecht op dit moment is om toch de waarheid naar